

Partnerské násilí z pohledu trestní justice: Rodinný kontext a soudní dilema¹

MARTINA NOVOPACKÁ²

HANA PŘESLIČKOVÁ

Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Intimate Partner Violence from the Perspective of Criminal Justice: Family Costs and Judicial Dilemma

Abstract: Intimate partner violence (IPV) presents a complex challenge for judges, who must weigh victim protection against the gravity of the offense when imposing sanctions. The presented study examines judicial decisions in IPV cases (N = 106), analyzing „the link“ between legal and extralegal factors and sentencing outcomes. The hierarchical logistic regression indicated that perpetrators with prior convictions are significantly more likely to be incarcerated (OR = 6.68), with the presence of additional offenses also heightening this risk (OR = 2.98). Unemployment, an extralegal factor, was strongly linked to harsher sentences. Content analysis of justifications highlighted the 'family cost' argument's frequent use, often sparing presumed breadwinning offenders from prison. While IPV specifics are somewhat factored into decisions, the study highlights a need for enhanced judicial understanding of IPV dynamics for informed punishment decisions.

Keywords: domestic violence, intimate partner violence, sentencing domestic violence, court decisions

---

¹ Studie byla realizována v rámci výzkumného projektu ViolenceOFF: „Zlepšení v oblasti zacházení s pachateli a v oblasti podpory obětí v případech domácího a genderově podmíněného násilí v ČR.“ Projekt realizuje Institut pro kriminologii a sociální prevenci a je financován v rámci finančního mechanismu Norských fondů 2014–2021 jako PDP7 s dobou realizace 2020–2023.

² Případnou korespondenci zasílejte na e-mailovou adresu: mnovopacka@iksp.justice.cz.

Úvod

Násilí na ženách v partnerském vztahu (dále také „partnerské násilí“)³ představuje specifický druh trestné činnosti charakteristický vysokou latencí, díky které zůstává mnohdy mimo dosah orgánů trestní justice. Současné poznání české praxe ukazuje, že případy partnerského násilí se mnohdy nedostanou ani k policii (např. Roubalová et al., 2019), natož před soud. Tento fenomén je do značné míry ovlivněn povahou partnerského násilí, které se zpravidla odehrává za zavřenými dveřmi, oběť pachatele zná, a nejen z těchto důvodů se zdráhá takové jednání regulovat trestním oznámením (Čírtková, 2014, 2020).

Různé formy (Johnson & Ferraro, 2000) a dynamika (Walker, 1979 či později Pence & Paymar, 1993) partnerského násilí představují odlišnou míru obtížnosti jejich prokazování v rámci trestního řízení. Zatímco v případech fyzického a sexuálního partnerského násilí bývá důkazní situace snazší, psychické a ekonomické násilí se prokazuje déle a obtížněji (Čírtková 2008). Pokud už se případy partnerského násilí dostanou před soud, pak jsou obvykle charakteristické svou dlouhodobostí a širokým rozsahem (Novopacká et al., 2023). Pachatelé přitom odcházejí nejčastěji s podmíněným trestem (tamtéž), což jim otevírá příležitost k bezprostřednímu pokračování v násilném jednání.

Obecně lze shrnout, že partnerské násilí představuje pro soudce značnou výzvu z hlediska uložení odpovídající sankce, která zohledňuje potřeby a ochranu obětí a zároveň přiměřeně reaguje na skutečnost trestného činu. Úkolem soudu je zohlednit rozsáhlé a závažné dopady, které má násilí na oběť, a vysokou pravděpodobnost recidivy ze strany pachatele. V zahraničních studiích (Bond & Jeffries, 2014; Kramer, 2016; Pinchevsky, 2017; Steffensmeier et al., 1998) se však ukazuje, že soudci v rozhodování ve věcech partnerského násilí zohledňují také potenciální dopady na rodinu, ve které se násilí odehrávalo. Konkrétně se odvolávají na to, že odsouzení pachatele v podobě odnětí svobody může rodinu připravit o rodiče, ale také o jeden zdroj příjmů a zatížit ji (dalšími) dluhy. Tím spíše, že oběť je mnohdy vystavena také ekonomickému násilí (Bond & Jeffries, 2014), kde má omezený přístup k finančním prostředkům, nebo je její nakládání s nimi vystaveno kontrole a dohledu ze strany pachatele.

Tato studie si klade za cíl podrobně zkoumat rozhodovací procesy českých soudů v případech partnerského násilí vedoucích k odsouzení pachatele. Zaměříme se primárně na komparativní analýzu mezi dvěma skupinami pachatelů: těmi, kteří byli odsouzeni k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, a těmi, kteří byli po soudním řízení podrobeni alternativní formě trestu, konkrétně podmíněnému trestu. Dále se studie bude věnovat posouzení, do jaké míry soudní rozhodnutí reflektují specifika partnerského násilí a zda odůvodnění soudů zahrnují také výše popsaná zvažování

---

³ V rámci této studie se soustředíme specificky na partnerské násilí mužů vůči ženám, plně si však uvědomujeme, že je to komplexní problém, který může postihnout osoby obou pohlaví v roli obětí i pachatele (více viz např. Buriánek, 2014; Buriánek et al., 2023).

dopadu odsouzení na rodinu pachatele. Cílem je tedy poskytnout hlubší pochopení faktorů ovlivňujících soudní praxi. Nehodnotíme přitom, která z uvedených forem trestu je pro pachatele partnerského násilí univerzálně „vhodnější“. Věříme však, že tato analýza může poskytnout užitečný podklad pro diskusi o specifikách trestání partnerského násilí v České republice.

Jak trestat pachatele partnerského násilí: Zahraniční kontext

Kriminalizace partnerského násilí s sebou přinesla dosud přetrvávající diskuse o tom, zda je vhodnější pachatele partnerského násilí potrestat odnětím svobody, či zda je efektivnější uložit mu některý z alternativních trestů na svobodě. Partnerské násilí je typem trestné činnosti, jež má mnohá specifika ve srovnání s ostatními trestnými činy. Násilí páchá osoba oběti důvěrně známá, na které je oběť často finančně i emocionálně závislá (Buriánek et al., 2023; Murray, 2008), odehrává se za zavřenými dveřmi a mnohdy spouští v oběti specifický typ traumatu, který ji může paralyzovat, a znemožnit jí tak vztah opustit (Murray, 2008; Stark & Buzawa, 2009). Navíc újma oběti je z povahy násilí kumulovaná a často špatně prokazatelná. Oběť je také mnohdy vystavena riziku sekundární viktimizace a ztráty péče o dítě (Hagemann-White, 2017; Murray, 2008).

Stíhání a trestání partnerského násilí je obecně obtížné, neboť:

- (a) některé trestní zákony neobsahují efektivní postih trestných činů probíhajících v průběhu času, kde je škoda z povahy skutku kumulativní, a jednotlivé projevy kriminálního jednání, které jsou prokazatelné, často vedou k uložení mírnějšího trestu;
- (b) obecně je důkazní situace spíše slabá nebo je považována za nedostatečně silnou, aby „ustála“ kritické zkoumání;
- (c) mnohdy je u soudu vyžadováno svědectví oběti a nemalý počet obětí se rozhodne nevyprávět; a
- (d) panuje obecná nedůvěra v efektivitu pozitivního dopadu sankcí na tuto skupinu pachatelů (Buzawa & Buzawa, 2017).

Tuto situaci dále komplikuje nedůvěra poškozených v možnosti institucionalizované pomoci a nízké povědomí o těchto službách (viz např. Nyklová & Moree, 2021; Roubalová et al., 2019) či převládající výskyt stereotypního uvažování o partnerském násilí, které se v České republice stále běžně vyskytuje (Buriánek et al., 2023; Havlíková & Šmídová, 2023).

Zahraniční praxe ukazuje rozporuplné výsledky v oblasti zkoumání vhodného zacházení s pachateli partnerského násilí. Některé (především americké) studie uvádí, že zatčení a následné odsouzení pachatele partnerského násilí vede ke snížení recidivy tohoto typu trestné činnosti (např. Gross et al. 2000; Sherman a Berk 1984; Ventura a Davis 2005a, Maxwell, Garner, a Fagan 2001), a tedy nejvíce přispívá k ochraně obětí. V souladu s izolační či odstrašující teorií trestání (Becker, 1976; Bentham, 1789)

můžeme dojít k závěru, že původce partnerského násilí je třeba odstranit ze společnosti (a z kontaktu s obětí) a zároveň ukázat veřejnosti, že tento typ jednání není tolerován (generální prevence).

Na druhou stranu například výzkum manželů Buzawů ukázal, že uvěznění pravděpodobnost recidivy pachatelů partnerského násilí nijak nesnížilo (Buzawa & Buzawa, 2003). Jiné studie upozorňují na to, že zásah orgánů zvyšuje riziko následné reviktimizace (Schmidt & Sherman, 1993) či dalších potenciálně škodlivých následků pro oběť, jako je například nebezpečí ztráty péče o dítě (Levin & Mills, 2003). Některé studie došly dokonce k závěru, že co se týče recidivy, nezáleží na tom, zda byl pachatel uvězněn či dostal alternativní trest (Bell et al., 2013; Gross et al., 2000; Trevena & Poynton, 2016)⁴. Recidivu nemusí omezovat ani dohled nad pachatelem (Rempel et al., 2008).

Samotnému rozhodnutí o uložení konkrétního trestu však předchází náročné dokazování a zdlouhavý rozhodovací proces, jehož výsledek je klíčový pro výběr adekvátní sankce. Ta by měla být natolik individualizovaná, aby odpovídala jednak představě o spravedlivém (tedy adekvátním) trestu a zároveň reagovala na specifické potřeby a okolnosti celého případu, a to včetně zohlednění ochrany poškozených, resp. obětí tohoto druhu trestné činnosti.

Rozhodovací proces soudců

Podle některých autorů se soudci snaží v případech partnerského násilí minimalizovat nejistotu a usilují o efektivní a rychlé rozhodnutí s klíčovým zřetelem na bezpečí oběti (Mirchandani, 2005). Jiné studie však naznačují, že soudci mohou projevovat určitou shovívavost v případech partnerského násilí ve srovnání s jinými násilnými trestnými činy (Bond & Jeffries, 2014; Kramer, 2016). Mírnější zacházení je přitom zdůvodňováno právě specifiky partnerského násilí. Například, je uváděno, že pachatelé často získávají tzv. „punishment benefit“, což je mírnější trest uložený na základě skutečnosti, že se násilí odehrálo v domácím prostředí (Kramer, 2016). Tato praxe je někdy ospravedlňována předpokladem, že násilí je spíše situační než konstantní (Albonetti, 1986). Tímto „benefitem“ lze nazvat také koncept, který v této studii označujeme jako rodinná zátěž (Bond & Jeffries, 2014; Kramer, 2016; Pinchevsky, 2017). Jedná se o situaci, kdy soud zohledňuje, jak trest pachatele ovlivní celou rodinu, která by jeho uvězněním mohla přijít o rodiče či zdroj příjmu. V tomto kontextu Bond a Jeffries (2014) upozorňují na to, že soudci se obávají následků věznění mužů, kteří jsou považováni za hlavní živitele rodiny, s odůvodněním, že nepodmíněný trest může mít negativní dopad na rodinné vztahy (viz také Kramer, 2016; Pinchevsky,

---

⁴ Studie Trevena a Poynton (2016) porovnávala odsouzené s uloženým trestem odnětí svobody na 12 měsíců s pachateli, kterým byl uložen podmíněný trest ve stejné délce. Jedná se tedy pouze o porovnání krátkodobých trestů ve vztahu k následné recidivě.

2017). Dle Kramera (2016) tato skutečnost dokládá, že soudci mají zažitý tradiční obraz „nukleární rodiny“ a věří, že mají moc tento model podporovat a upevňovat.

Tato perspektiva naznačuje, že v přístupech soudů k domácímu násilí se do praktických úvah o zákonných kritériích zohledňovaných při ukládání a volbě odpovídajících trestů a jejich druhu promítá důraz na zachování tradičních rodinných struktur a očekávaných rolí mužů v rodině (často podporovaný postojem samotné ohrožené osoby). Toto pojetí může mít významný vliv jak na oběti domácího násilí, tak na společenské vnímání rodinných rolí a vztahů, a odráží určitý konzervatismus, který se může projevit i v soudním myšlení.

Pro hodnocení závažnosti případů partnerského násilí je nutné pochopení specifik a dynamiky partnerského násilí. Neznalost těchto aspektů může vést soudce k shovívavějšímu zacházení s pachateli (Epstein, 1999). Mírnější trestání však může mít podle některých autorů negativní důsledky. Takový přístup může (v souladu se stereotypním chápáním domácího násilí jako věci soukromé) vysílat signál, že újma způsobená osobou blízkou je méně závažná než újma způsobená cizí osobou (Bond & Jeffries, 2014). Některé studie přitom dokládají, že oběti partnerského násilí trpí závažnějšími a déletrvajícimi následky než oběti obdobných násilných činů páchaných cizí osobou (např. Vilariño et al., 2018).⁵

Narážíme také na myšlenku, že nezáleží na tom, jestli se má trestat mírně nebo přísně, ale že záleží na tom, co je obsahem trestu. Zdůrazňována je například potřeba zvažovat rehabilitační potenciál pachatelů partnerského násilí. Soudci mohou dojít k závěru, že ve srovnání s vězením je vyšší šance na nápravu pachatele pomocí terapeutických programů (Kramer, 2016; Pinchevsky, 2017; Winick, 2000).

O tom, jestli bude pachateli uložen nepodmíněný nebo alternativní trest může rozhodovat více faktorů. Tyto faktory lze rozdělit do dvou kategorií: trestněprávní a mimoprávní faktory (v zahraniční literatuře jako *legal* a *extra-legal factors* (viz např. Anderson et al., 2022)).

Pachatel například čelí vyšší pravděpodobnosti uvěznění, pokud způsobil oběti závažné zranění (Rauma, 1984; Ringland & Fitzgerald, 2010; J. Schmidt & Steury, 1989), pokud byl odsouzen za další souběžný trestný čin, byl již v minulosti odsouzen k výkonu trestu odnětí svobody (Rauma, 1984; Ringland & Fitzgerald, 2010; Schmidt & Steury, 1989) nebo pokud má historii násilného chování. Paralelně se však v různých studiích prokazují také jiné prediktory uvěznění, jako je absence zaměstnání před zahájením trestního řízení (Schmidt a Steury, 1989, cf. Hirschel & Hutchison, 2001), nebo jednání pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek (Kingsnorth et al., 2001; Schmidt & Steury, 1989, cf. Hirschel & Hutchison).

---

⁵ Následky trestného činu jsou však v českém kontextu vztahovány spíše k přiměřenosti trestu než k rozhodnutí o jeho druhu.

V českém kontextu byl a je rozhodovací proces soudců zkoumán, avšak buď se nezaměřuje na tento specifický typ trestné činnosti (Tomšů & Drápal, 2019) nebo nebyl zkoumán se stejným výzkumným záměrem (Havlíková & Šmídová, 2023) ⁶.

Východiska pro trestání pachatelů partnerského násilí v České republice

Jednání, které označujeme jako partnerské násilí (či domácí násilí v partnerských vztazích), bylo v českém trestním právu zakotveno jako samostatný trestný čin až v roce 2004 (do zákona č. 140/1961 Sb., tr. zák.).⁷ Skutková podstata tohoto trestného činu (která byla převzata s některými změnami i do zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník – dále jen „tr. zák.“) vhodně odráží specifika partnerského násilí oproti jiným násilným trestným činům, zejména jeho dlouhodobý a systematický charakter.⁸

Obecné zásady pro stanovení druhu a výměry trestu jsou pak vymezeny v § 39 odst. 1 tr. zák. Soud by měl podle těchto zásad přihlížet k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, k osobním, rodinným, majetkovým případně jiným poměrům pachatele, k jeho dosavadnímu způsobu života a k možnosti jeho nápravy. Současně by měl soud zohlednit chování pachatele po činu a jeho postoj k trestnému činu v trestním řízení, jeho přiznání viny, ale také očekávané účinky a důsledky trestu pro jeho budoucí život. Okolnosti rozhodné pro určení či posouzení povahy a závažnosti trestného činu jsou demonstrativně uvedeny v § 39 odst. 2, patří sem zejména význam chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsob provedení činu a jeho následky, okolnosti, za kterých byl čin spáchán, osoba pachatele, míra jeho zavinění a jeho pohnutka, záměr nebo cíl. Soud může zohlednit i další okolnosti.

Také další posuzované okolnosti a podmínky rozhodné při výběru vhodného druhu a výměry sankce jsou podrobněji specifikovány v dalších odstavcích § 39 tr. zák. Soud by měl rovněž brát v úvahu tzv. polehčující a přitěžující okolnosti

---

⁶ Studie kolektivu autorek se zaměřuje na bagatelizaci sexuálního a domácího násilí v soudních rozhodnutích.

⁷ Nabytím účinnosti zákona č. 91/2004 Sb., kterým byl do zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, přidán § 215a, který upravoval nový trestný čin týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě.

⁸ V současné české právní úpravě je skutková podstata odpovídající domácímu násilí upravena jako samostatný trestný čin v § 199 zákona č. 40/2009 Sb., tr. zák., a to jako týrání osoby žijící ve společném obydlí. Základní skutková podstata trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 trestního zákoníku spočívá v tom, že pachatel tohoto trestného činu "týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí". Kdo se dopustí tohoto trestného činu, má být potrestán trestem odnětí svobody na šest měsíců až čtyři léta. Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí zvyšují závažnost tohoto trestného jednání a obsahují okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. Proto je těžším trestem (trest odnětí svobody na dvě léta až osm let) postihováno takové jednání, které je provedeno zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem, kterým je způsobena těžká újma na zdraví, kterého se pachatel dopustí nejméně na dvou osobách nebo které je páčáno po delší dobu. Nejtěžším trestem (trest odnětí svobody na pět až dvanáct let) je poté toto jednání postihováno, jestliže jím pachatel způsobí těžkou újmu na zdraví nejméně dvěma osobám nebo způsobí-li tímto jednáním smrt.

demonstrativně uvedené v § 41 a § 42 tr. zák. Ty pak představují významný prostředek soudní individualizace trestu, umožňující zohlednit při trestání pachatelů konkrétní okolnosti konkrétního případu (Ščerba a kol. 2020).

V teoretické části byly zmíněny některé faktory, které mohou hrát roli při rozhodování soudu o trestu pro pachatele partnerského násilí, a zároveň faktory, které u pachatele mohou zvyšovat šanci, že mu bude uložen nepodmíněný trest odnětí svobody. Citované výzkumy jsou však především zahraniční a v České republice prozatím studie, která by do této diskuse přispívala, chybí.

Postup analýzy

Pozornost našeho zkoumání se zaměřuje na identifikaci a analýzu faktorů, které by mohly ovlivnit soudní rozhodnutí týkající se trestu pro pachatele násilí v partnerských vztazích. Konkrétně nás zajímá, jaký vliv na konečné rozhodnutí mohou mít trestněprávní a mimoprávní faktory.

Postup analýzy je dvoufázový: V prvním kroku popíšeme základní charakteristiky odsouzených pachatelů a řešených případů trestných činů se znakem partnerského násilí a vztáhneme je k tomu, zda byl pachateli uložen podmíněný nebo nepodmíněný trest odnětí svobody.⁹ Vzhledem k malému vzorku přitom nezohledňujeme, zda byl podmíněný trest uložen s dohledem či bez. Hledáme faktory, které jsou nejvíce asociovány s rozhodnutím o uvěznění pachatele.

Jelikož se mohou jednotlivé faktory navzájem ovlivňovat či může být jejich vliv zprostředkovaný, identifikované významné okolnosti jsou následně zaneseny do regresního modelu, který zkoumá jejich vliv za kontroly ostatních proměnných. Testujeme, zda se identifikované faktory, které by měly či mohly hrát roli při rozhodování soudu v případech partnerského násilí (ať už ty dané zákonem, nebo ty, které vyplývají ze studií prezentovaných v úvodní části článku) na našich datech projevují.

V druhém kroku poskytujeme hlubší vhled do rozhodovacího procesu soudu. Toho dosahujeme za pomoci tematické obsahové analýzy odůvodnění soudů obsažených v rozsudcích. Zaměřujeme se přitom na polehčující a přitěžující okolnosti a odůvodnění přiměřenosti trestu (kontextová jednotka).

V obsahové analýze hledáme okolnosti (záznamové jednotky) odpovídající kategoriím (obecným zásadám) vyplývajícím z tr. zák. pro ukládání trestů podle § 39 tr. zák. či jsou vyjádřením nezbytných náležitostí odůvodnění v § 125 trestního řádu, které jsou v případech trestných činů s uvedeným znakem domácího násilí nejčastěji zmiňovány. Vedle toho se však specificky zaměřujeme na okolnosti definované

---

⁹ Analýza spisů probíhala prostřednictvím záznamových archů o 333 položkách. Záznamové archy byly strukturovány do čtyř tematických oblastí (charakteristiky skutku, trestného činu a forem násilí, charakteristiky pachatele, charakteristiky oběti a charakteristiky trestního řízení, rozhodnutí a uloženého trestu).

v uvedených studiích (které se však mohou do jisté míry překrývat s okolnostmi uvedenými ve jmenovaných paragrafech).

Konkrétně se jedná o:

1) Koncept rodinné zátěže (Bond & Jeffries, 2014; Kramer, 2016; Pinchevsky, 2017) – tedy zdůrazňování nutnosti udržet odsouzeného v rodině; Tento koncept lze chápat také ve smyslu obecných zásad jako konkretizaci obecného přihlídnutí k osobním, rodinným majetkovým poměrům pachatele pro námi sledovanou trestnou činnost.

2) Dále jsme si všimli, zda a jak soudy při úvahách o druhu a výši trestu zohledňují specifika partnerského násilí, tj. zejména následky způsobené oběti, intenzitu a dynamiku násilí atp., tedy v obecné řeči zákona, zda a jakým způsobem při ukládání trestu vedou úvahu o povaze a závažnosti trestného činu v kontextu partnerského násilí.

Srovnáváme odůvodnění u pachatelů odsouzených k trestu odnětí svobody nepodmíněně a pachatelů s uloženým podmíněným trestem a sledujeme, které faktory se objevují nejčastěji pro každý „druh“ trestu zvlášť.

Tyto poznatky ve shrnující části porovnááme s analýzou našich dat a zanášíme do kontextu dosavadního poznání popsaného v teoretické části.

Data a vzorek

Pomocí metody stratifikovaného náhodného výběru jsme vybrali 10 % soudem projednávaných případů s uvedeným znakem domácího násilí páchaného v kontextu partnerských vztahů¹⁰ mezi roky 2008 a 2009 a mezi roky 2018 a 2019¹¹, což představovalo celkem 156 soudních spisů, které nám poskytují ucelený pohled na celkový příběh a všechny známé skutečnosti každého případu.¹² Nicméně konečný počet analyzovaných spisů se snížil na 126, jelikož 12 nám nemohl soud z různých důvodů poskytnout a 19 rozhodnutí nesplňovalo kritéria pro výběr. V rámci studie vylučujeme případy, ve kterých byli pachatelé zproštěni obžaloby, kde bylo trestní stíhání zastaveno a kde byl uložen souhrnný trest. Tento přístup nám umožnil soustředit se na ty pachatele, kteří byli formálně shledáni vinnými a odsouzeni za

---

¹⁰ Jde jednak o trestný čin podle § 199 Týrání osoby žijící ve společném obydlí vždy a dále o trestné činy spáchané v rámci domácího násilí, zejména trestné činy proti životu a zdraví, svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, lidské důstojnosti v sexuální oblasti, či proti rodině a dětem apod. včetně nepřekažení či neoznámení trestného činu dle §367 a 368 tr. zák. v souvislosti s domácím násilím; oběť a pachatel byli manželé, bývalí manželé či druh/družka; (zdroj: *Návod k vyplnění statistického listu trestního pro fyzické osoby pro soudy*).

¹¹ Tyto dva časové úseky byly sledovány se záměrem porovnat, zda došlo v uvedeném desetiletí ke změnám v oblasti trestání pachatelů partnerského násilí. V prezentované studii se však tomuto srovnání nevěnujeme.

trestné činy se znakem domácího násilí, a poskytl nám tak lepší pochopení dynamiky a charakteristik této skupiny. Konečný vzorek obsahoval 106 případů domácího násilí v partnerských vztazích, ve kterých došlo k pravomocnému odsouzení pachatele k podmíněnému či nepodmíněnému trestu odnětí svobody, ve sledovaných letech.

Z obsahové analýzy jsme vyřadili případy, které byly vyřízeny trestním příkazem a obecně případy, které neobsahovaly odůvodnění (např. z důvodu, že se jednalo o tzv. zjednodušený rozsudek v případech, kdy se obě strany vzdaly odvolání). Analýza tak zkoumá celkem 36 pravomocných rozsudků odsuzujících pachatele k alternativnímu trestu (podmíněný trest prostý a podmíněný trest za současného dohledu probačního úředníka) a 36 rozhodnutí o uložení trestu odnětí svobody nepodmíněně.

Závisle proměnná

V rámci našeho výzkumu se zaměřujeme na binární závisle proměnnou, která odhaluje, zda byl pachatel odsouzen k přímému výkonu trestu odnětí svobody (1) nebo mu byl uložen trest podmíněný (0). Z důvodu omezeného vzorku v této studii nerozlišujeme mezi tresty podmíněnými s dohledem a bez dohledu.

Nezávisle proměnné

Jako nezávislé proměnné pro analýzu vztahů a regresní model jsme vybrali faktory, které jsou odvozené z obecných pravidel pro ukládání trestu a relevantní citované literatury. Tyto proměnné lze rozdělit do již zmíněných dvou kategorií:

- 1) Trestněprávní faktory: V této kategorii sledujeme předchozí odsouzení (1 = má předchozí odsouzení; 0 = prvotrestaný), souběh více trestných činů a kvalifikaci činu jako Týrání ze strany soudu.
- 2) Mimoprávní faktory: Tyto faktory zahrnují věk, vzdělání (1 = základní; 0 = středoškolské a vyšší;), nezaměstnanost (1 = zaměstnaný; 0 = nezaměstnaný nebo pouze nárazově), přítomnost alkoholu nebo drog v době spáchání činu (1 = občas/často; 0 = zřídka/nikdy) a historii násilných problémů podle posudku.

Pro účely konstrukce regresního modelu bylo v důsledku omezené velikosti vzorku nutné limitovat počet proměnných. Ve výsledném modelu byly ponechány především ty proměnné, které prokázaly statistickou signifikanci. Většina ostatních proměnných byla ze zvažovaných modelů vynechána, jelikož nevykazovaly dostatečnou míru statistické signifikance. Tímto přístupem bylo možné zefektivnit model a zvýšit jeho přesnost při zachování co nejnižšího počtu proměnných.

Výsledky

Deskriptivní statistika a analýza vztahů

Tabulka 1 shrnuje popis vybraných proměnných a jejich souvislosti s druhem uloženého trestu. V našem souboru pachatelů se nacházeli muži ve věku 18-69 let, jejichž průměrný věk činil 36,2 let (S.D. = 9,6). S obětí byli pachatelé ve vztahu 1-39 let, v průměru se jednalo o vztahy dlouhé 10 let (S.D. = 7,9). Ve vzorku odsouzených se nacházely spíše osoby s nižším vzděláním. Alespoň středoškolské vzdělání s maturitou měla pouze pětina odsouzených. Necelá polovina odsouzených byla v době útoku nezaměstnaná či zaměstnaná pouze nárazově. U pětiny pachatelů bylo zaznamenáno, že denně pijí alkohol, u 37 % pachatelů pak, že užívají nebo užívali drogy (není zobrazeno v tabulce). Ve 36 % případů se jednalo o prvotrestané pachatele. Zbytek již měl za sebou jedno (16 %) či více (48 %) odsouzení v kriminální kariéře. Téměř dvě třetiny pachatelů (71 %) bylo odsouzeno za trestný čin Týrání.¹³ 43 % pachatelů bylo souzeno za souběh vícero trestných činů, a to v součtu až šesti trestných činů. Nejčastěji se jednalo o dva sbíhající se trestné činy (v průměru šlo o 2,6; S.D. = 1,2)¹⁴.

V našem vzorku pachatelů bylo v rámci trestního řízení odsouzeno k výkonu trestu odnětí svobody 40 % pachatelů, v průměru na dobu 41 měsíců (S.D. = 33,9). Nejčastěji uloženým trestem (60 %) bylo podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody¹⁵, v průměrné délce 20 měsíců (S.D. = 10,9). Ve 45 % se jednalo o podmíněné odsouzení bez dohledu, v 15 % všech případů pak soud uložil pachateli dohled. Pokud byl podmíněně odložen výkon trestu, bylo tomu tak na zkušební dobu v rozpětí od tří měsíců až po maximální možnou dobu pěti let. V průměru se pak jednalo o 32,3 měsíců (S.D. = 14,9). V tomto ohledu lze ještě dodat, že z našich dat vyplývá, že soudy v případech partnerského násilí jen zřídka ukládají přiměřená omezení a přiměřené povinnosti. Pokud tak činí, jedná se nejčastěji o povinnost zdržet se požívání alkoholu nebo jiných návykových látek (více viz Novopacká et al., 2023).

Analýza vztahů ukázala, že nejtěsnější vztah s rozhodnutím soudu je u trestní minulosti ($\Phi = 0,43$; $p < 0,001$) a nezaměstnanosti ($\Phi = 0,49$; $p < 0,001$). Toto zjištění je v souladu se zahraničními studiemi (Rauma 1984; Ringland a Fitzgerald 2010; Schmidt a Steury 1989; Ventura, 2005), ale také obecnými zásadami pro ukládání trestu uvedenými v § 39 tr. zák., který stanovuje přihlížení k *předchozí trestní minulosti* odsouzeného a k *dosavadnímu řádnému životu*.

---

¹³ Zbylí pachatelé (29 %) byli odsouzeni za jiný trestný čin se znakem domácího násilí. Nejčastěji se přitom jednalo o nebezpečné vyhrožování (5x), ublížení na zdraví (3x), vydírání (3x), zanedbání povinné výživy (4x), znásilnění (3x) či omezování osobní svobody (2x).

¹⁴ Pokud došlo k souběhu Týrání s jiným trestným činem, jednalo se nejčastěji o trestný čin vydírání (§175), znásilnění (§185), ublížení na zdraví (§146) či o týrání svěřené osoby (§198).

¹⁵ Pokud se zaměříme pouze na skutky, které byly soudem kvalifikovány jako Týrání ($n = 75$), docházíme k podobným výsledkům. 61 % pachatelům byl uložený podmíněný trest a 39 % nepodmíněný trest odnětí svobody.

Tabulka 1. Deskriptivní statistika a asociace vybraných faktorů s rozhodnutím soudu o trestu (řádková %)

Deskriptiva	Analýza vztahů			
	CELKEM %/M(SD)	NTOS %/M(SD)	PT %/M(SD)	Effect size φ
N		66	40	
%		62	38	
MIMOPRÁVNÍ FAKTORY				
Vzdělání				
<i>Základní</i>	27,4	55	45	0,23*
<i>Vyučen, středoškolské a vyšší</i>	72,6	31	69	
Věk pachatele	36,2(9,6)	35,3(9,4)	36,6(9,9)	ns
Zaměstnání v době činu				
<i>Ano</i>	51,9	15	85	0,49***
<i>Nezaměstnaný nebo nárazově</i>	46,2	63	37	
Intoxikace v době páčání				
<i>Ano</i>	58,4	44	56	0,20*
<i>Ne</i>	41,6	21	79	
Problémy s násilným jednáním v minulosti				
<i>Ano</i>	58,6	61	39	0,40***
<i>Ne</i>	41,4	21	79	
TRESTNĚPRÁVNÍ FAKTORY				
Předchozí odsouzení				
<i>Ne</i>	35,9	11	89	0,43***
<i>Ano, jednou</i>	64,1	55	45	
Souběh tč				
<i>Ano</i>	43,4	52	48	0,28**
<i>Ne</i>	56,6	25	75	
Jednalo se o tč Týrání §199				
<i>Ano</i>	70,9	39	61	ns
<i>Ne</i>	29,1	36	34	

Pozn.: Zobrazeny jsou pouze statisticky signifikantní vztahy *p < 0,05, **p < 0,01, ***p < 0,001.

NTOS = *nepodmíněný trest odnětí svobody*, PT = *podmíněný trest*

Slabší (ale stále nezanedbatelné) vztahy pak nacházíme u vzdělání (nejvyšší poměr uvěznění nalézáme u osob se základním vzděláním) a uživatelů drog ($\Phi = 0,20$; $p < 0,05$). U sledovaných variant trestu nebyl nalezen rozdíl mezi průměry věku pachatele, statisticky významný rozdíl však nacházíme u délky vztahu. Osoby, které byly uvězněny, byly s obětí v průměru o 3,5 roku kratší dobu (není zobrazeno v tabulce). To koresponduje s pojetím trestného činu týrání, podle něhož čím intenzivnější násilí, tím kratší doba jeho trvání je potřeba, aby byly naplněny znaky i kvalifikovaných skutkových podstat trestného činu týrání, a tedy uložen přísnější trest. Pokud jde o další faktory, do vězení odcházeli spíše pachatelé, kteří byli

intoxikováni v době páčání, ti, kteří měli zkušenost s násilným jednáním v minulosti ($\Phi = 0,40$; $p < 0,01$), a v souladu s očekáváním ti, kteří byli odsouzeni v souběhu vícero trestných činů ($\Phi = 0,40$; $p < 0,01$).

Regresní Model

Tabulka 2 prezentuje zkonstruovaný logistický regresní model. Abychom prošetřili variabilitu vysvětlenou trestněprávními a mimoprávními faktory zvlášť, sestavujeme model hierarchicky ve dvou krocích. V prvním kroku zahrnujeme pouze trestněprávní faktory, které hrají významnou roli při rozhodování o druhu a výměře trestu (Model 1). V druhém kroku pak přidáváme mimoprávní faktory, které nejsou výslovně zmíněny v trestním zákoníku, byť je možné je z něj odvodit¹⁶ (Model 2).

Tabulka 2. Pravděpodobnost odsouzení k uvěznění v závislosti na charakteristikách pachatele a skutku (N = 106)

<i>Proměnné</i>	Model 1	Model 2
	OR	OR
ŠTýrání (1 = ano)	1,05	1,21
Trestní minulost (ref. prvotrestaný)	6,68***	5,45**
Souběh vícero trestných činů (1 = ano)	2,93*	4,81*
Nezaměstnaný (1 = ano)		7,86***
Vzdělání (ref. vyučen a vyšší)		0,86
Nagelkerkeho R	0,29	0,51
Chí kvadrát (model)	23.4***	44,55***

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$, OR = Odds Ratio

Model 1 vysvětluje 29 % variability v druhu uloženého trestu. Z trestněprávních faktorů se nejsilněji projevil vliv trestní minulosti a souběhu. Pokud byl pachatel v minulosti odsouzen, měl více než šestinásobnou šanci (OR = 6,68), že mu bude uložen nepodmíněný trest odnětí svobody. Toto zjištění je v souladu s aktuálně publikovanou studií, která ukazuje, že zásadní roli v rozhodování, zda bude pachatel uvězněn či ne, hraje právě jeho trestní minulost (Košatka, 2023). Podporuje jej také zjištění, že při výkladu ustanovení o podmíněném odložení výkonu trestu odnětí svobody dnešní trestní zákoník neumožňuje zohlednit závažnost trestné činnosti (Drápal, 2022). Podobně působil také faktor souběhu trestných činů, který navyšoval šanci uvěznění trojnásobně (OR = 2,98).

Po přidání osobních faktorů (Model 2) se podíl vysvětlené variability navyšuje na 51 %. V souladu se zahraničními studiemi (Rauma, 1984; Ringland & Fitzgerald,

¹⁶ Například osobní poměry pachatele, očekávání vedení řádného života apod.

2010; Schmidt & Steury, 1989) se ukázal silný vztah nezaměstnanosti a uloženého nepodmíněného trestu, a to za kontroly ostatních faktorů. Pachatelé, kteří byli před zahájením trestního řízení nezaměstnaní, měli v této konstelaci proměnných více než sedminásobnou šanci (OR = 7,68), že skončí ve vězení.

Na základě analýzy našich dat můžeme konstatovat, že větší pravděpodobnost uvěznění mají nezaměstnaní pachatelé, pachatelé s trestní minulostí a ti, kteří spáchali vícero souběžných trestných činů. Vzdělání a kvalifikace trestného činu jako týrání se v našem modelu neprokázaly jako signifikantní.

Je však důležité opětovně zdůraznit, že naše výsledky by měly být interpretovány s určitou mírou opatrnosti, vzhledem k omezené velikosti našeho vzorku a povaze dostupných dat. Ze stejného důvodu nebylo možné prošetřit vliv trestněprávního hlediska závažnosti, která je jednou z hlavních okolností zvažovaných při rozhodování o ukládání trestu.

Abychom tento „handicap“ zmírnili a poskytli co nejkomplexnější pohled, v následující části se podrobněji zaměříme na analýzu odůvodnění soudních rozhodnutí. To nám poskytne další vrstvu poznání a umožní nám lépe porozumět rozhodovacímu procesu soudů, jak je zaznamenán v našem vzorku.

Analýza odůvodnění soudu

Přítomnost a rozsah odůvodnění se lišily v závislosti na tom, zda byl trest nepodmíněný či podmíněný. Klíčovým důvodem bylo rozhodování trestním příkazem v méně závažných věcech.¹⁷ Šlo o 18 z 66 případů podmíněně odloženého trestu odnětí svobody. Dle nedávné studie však soudci obecně upřednostňují ukládání nepodmíněných trestů trestním příkazem (Drápal, 2017). V dalších 12 případech bylo rozhodnuto zjednodušeným rozsudkem, bez odůvodnění, neboť se strany vzdaly práva na odvolání (ve smyslu § 129 odst. tr. ř.).

U nepodmíněných trestů odnětí svobody ovšem byly takové zjednodušené rozsudky pouze 3 z 39 případů, a rozhodnutí odsuzující pachatele k přímému výkonu trestu odnětí svobody byla v odůvodněních významně zevrubnější. To odpovídá i potřebě se v závažnějších a složitějších případech řádně vypořádat s tím, proč soud v konkrétním případě ukládá nepodmíněný trest obecně vnímaný jako nejcitelnější zásah, a tedy jako nepřísnejší druh trestu podle tr. zák.¹⁸

Odůvodnění zohledňovala především tři okruhy podle § 125 trestního řádu, a to dosavadní způsob života, chování pachatele po činu a povahu a závažnost spáchaného skutku. Vedle toho však byly identifikovány také okolnosti, které lze

---

¹⁷ Trestním příkazem lze uložit pouze trest odnětí svobody pouze do jednoho roku, a to s podmíněným odkladem., popř. další přesně vymezený okruh trestů.

¹⁸ Například i tam, kde se jedná o trestné činy, u nichž horní hranice nepřevyšuje 5 let a je tedy třeba uložení nepodmíněného trestu řádně odůvodnit, viz § 55 odst. 2 tr. zák.

vztáhnout ke konceptu „rodinné zátěže“ a specifické okolnosti charakteristické pro partnerského násilí.

Při uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody byla nejčastěji zmiňovanou přitěžující okolností spáchání vícero trestných činů, předchozí odsouzení a následky pro oběť. Stejně tři okolnosti však hrály roli přitěžující okolnosti také u podmíněného trestu.

Tabulka 3. Nejčastěji zmiňované okolnosti podle druhu uloženého trestu

Kategorie	Název okolnosti	NTOS N = 36	PT N = 36	Celkem N = 72
Povaha a závažnost	Spáchal více trestných činů	16	9	25
	Společenská škodlivost	4	7	11
	Pod vlivem NL	2	6	8
	Na těhotné ženě	1	1	2
Dosavadní způsob života	V minulosti byl odsouzen	16	7	23
	Dosavadní bezúhonnost	4	16	20
	Před spácháním TČ vedl řádný život	3	10	13
Chování pachatele po činu	Doznání	7	4	11
	Lítost	3	5	8
Rodinná zátěž	Vztah oběti a pachatele po činu	-	9	9
	Péče o společné dítě/děti	-	5	5
	Zpřetrhání vazeb (péče o dítě/děti)	-	5	5
	Oběť nechtěla přijít o obžalovaného	-	4	4
Zohlednění specifík DN	Následek na oběti obecně	4	7	11
	Ochrana oběti	2	4	6
	Bagatelizace jednání/obviňování oběti	3	6	9
	Psychické následky (oběti/děti)	2	3	5
	Eskalace násilí	1	2	3

NTOS = nepodmíněný trest odnětí svobody, PT = podmíněný trest.

Pozn.: Kategorie a jednotlivé okolnosti jsou seřazeny sestupně. Pokud jde o některou okolnost uvedenou přímo v zákoně, je v příslušném sloupci uvedeno číslo paragrafu, v němž je tato okolnost uvedena.

V rozhodnutích uvězněných osob ve většině případů nenacházíme polehčující okolnosti. Pokud soud nějaké zmiňuje, je to (alespoň částečné) doznání či lítost a dosavadní řádný život. U podmíněných trestů je pak nejčastěji zmiňovanou okolností dosavadní řádný život chování pachatele po činu a doznání či lítost.

Určité aspekty, jako je doznání a lítost, intenzita a délka násilí, dopad na oběť, popírání viny a bagatelizace ze strany pachatele, byly soudem zmiňovány u obou typů trestů poměrně rovnoměrně. Na druhou stranu, některé prvky se objevily častěji u jednoho nebo druhého typu trestu, což podporuje výsledky kvantitativní analýzy dat. Nejčastěji zmiňované okolnosti prezentuje Tabulka 3.

Povaha a závažnost

Jak bylo zmíněno výše, povaha a závažnost spáchaného činu je jedním z klíčových kritérií při rozhodování o druhu a výměře trestu obsažená v odůvodněných rozsudcích. Nutno však poznamenat, že povaha a závažnost mají sice určovat trest, ale ne, zda podmíněně odložit výkon trestu či ne (viz Drápal, 2022).

Také v naší analýze se tato kategorie okolností vyskytovala často. Pokud soudy v našem vzorku zohledňují či individualizují okolnosti vážící se k závažnosti a povaze trestné činnosti, nejčastěji v této souvislosti vnímají především skutečnost, že pachatel spáchal více trestných činů souběžně. Důležitější roli však hrála jakožto přitěžující okolnost vedoucí k uložení trestu nepodmíněného.

Zohledňována byla také společenské škodlivosti, demonstrovány řadou kritérií ohledně povahy a závažnosti trestného činu. V několika rozsudcích soud vyvozuje závažnost ze zvláštních charakteristik oběti. Příkladem může být těhotenství oběti, které bylo ve dvou případech zmíněno jako přitěžující okolnost. Přestože těhotenství je uvedeno v demonstrativním výčtu přitěžujících okolností § 42 písm. h) tr. zák., soud těhotenství oběti zmínil jako přitěžující pouze ve 2 případech z 19, kdy tato skutečnost či okolnost byla uvedena v samotném popisu skutku ve výrokové části rozsudku.¹⁹

V osmi případech soudy zmiňují v části rozsudku o přiměřenosti trestu vliv alkoholu a jiných návykových látek na chování pachatele, přičemž ve většině případů se jednalo o odůvodnění uložení trestu odnětí svobody. Ve dvou případech soud uvádí explicitně, že cílem přímého výkonu trestu je nucená abstinence pachatele: „...soud dospěl k závěru, že přiměřeným a dostačujícím bude tento trest v délce 4 let. Tato doba je dostatečně dlouhá k tomu, aby se obžalovaný utvrdil ve své abstinenci od alkoholu, který nepochybně v převážné míře způsobil jeho nynější potíže, byť nucené, a přehodnotil svůj náhled na své jednání a soužití s poškozenými...“

A podobně: „Soud vzhledem k závažnosti zvažoval uložení nepodmíněného trestu, avšak přihlédl k tomu, že nepodmíněný trest by jej nepřiměřeně přestát brát drogy.“

Alkohol však sloužil také jako polehčující okolnost: „...Obžalovaný není osobou závislou na požívání alkoholu – bez alkoholu se choval vzorně.“

---

¹⁹ Z uvedených 19 případů bylo 10 pachatelů odsouzeno k podmíněnému trestu a 9 k nepodmíněnému.

Dosavadní způsob života

V souladu s analýzou vztahů a regresním modelem byla nejčastěji zmiňována okolnost v oblasti dosavadního způsobu života trestní minulost (§ 42 tr. zák.) jako přitěžující okolnost, která se vyskytuje mezi faktory ovlivňujícími uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody. Zmíněna byla celkem v 23 případech, přičemž v 16 případech v kontextu uložení nepodmíněného trestu. Soudem bylo mnohdy konstatováno, že obžalovaný se z minulého trestu nepoučil, a není tedy možné působit výchovnou funkcí trestu: „*Soud je toho názoru, že vzhledem k dosavadnímu způsobu života je potřeba na pachatele působit mnohem důrazněji, a to uložením úhrnného nepodmíněného trestu odnětí svobody.*“

V jednom případě pak lze nalézt odůvodnění, že v minulosti měl pobyt ve vězení na pachatele velmi dobrý vliv (kázeňské odměny a pracovní zařazení), proto je na místě působit tímto již dříve osvědčeným trestem. V návaznosti na to byla nejčastěji zmiňovanou polehčující okolností dosavadní bezúhonnost odsouzeného (20 případů) a dosavadní řádný život (13 případů). Soudy v tomto ohledu zmiňovaly také zapojení (polehčující okolnost) či nezapojení (prítěžující okolnost) obžalovaného do pracovního procesu před zahájením trestního řízení, což je v souladu s výsledky předchozí analýzy.

Chování pachatele po činu

Doznání pachatele či projevená lítost a sebereflexe se objevovaly jako jedny z nejčastějších polehčujících okolností, avšak v podobné míře u podmíněného i nepodmíněného trestu. V souladu s tím v analýze dat nebyl nalezen statisticky signifikantní vztah mezi doznáním a druhem trestu (není zobrazeno v tabulce).

Je však zajímavé, že naopak absence lítosti či popírání činu objevovala jako okolnost přitěžující. V jednom případě byla soudem výslovně shledána jako přitěžující okolnost absence náhledu na své jednání: „*Soud při stanovení trestu přihlédl k náhledu obžalovaného na jeho skutek, kdy obžalovaný ani jednou nepřipustil, že by se jakéhokoliv trestného činu dopustil ani nepřipustil, že by se jeho jednání mohlo jakkoliv brát jako týrání.*“

Koncept rodinné zátěže

Výše definovaný koncept „rodinné zátěže“, tedy přihlídnutí ke skutečnosti, že uvězněním soudce odebírá rodiče a partnera z rodiny, se v našem vzorku odůvodnění vyskytoval nejrůzněji. Nejvíce se projevovalo přihlídnutím ke stabilizovanému vztahu partnerů, které sloužilo jako polehčující okolnost vedoucí k uložení podmíněného trestu: „*Vztah mezi obětí a pachatelem se stabilizoval do té míry, že k napadání už nedochází. Je tedy vhodné působit jen pohrůžkou odnětí svobody, aby se pachatel obdobného jednání i nadále vyvaroval.*“

V pěti případech soud přistoupil k uložení trestu s podmíněným odkladem s ohledem na narušení vazby mezi pachatelem a jeho dítětem/děti: „*...rovněž by*

došlo k přetrhání kladného vztahu mezi obžalovaným a jeho nezletilým autistickým synem, který jeho péči potřebuje. Proto uložil podmíněný trest, ale v nejvyšší možné výměře.“

Podobně také: „...starají se o potomka, který se v mezidobí oběma narodil. (...) Za této situace se soud domnívá, že k nápravě postačí uložení trestu mírného na samé spodní hranici (...)“.

Soud v odůvodnění zohlednil také postoj poškozené, která si uvěznění nepřeje: „Soud uložil trest v dolní polovině zákonné trestní sazby (...). Vzhledem k současnému postoji poškozené (v hlavním líčení poškozená uvedla, že se s pachatelem dohodli, že nechtějí, aby byl uvězněn, aby mohl vydělávat na syny, a proto trochu bagatelizovala jednání pachatele a uvedla, že si ruku zlomila pádem na zem), zatímco soud měl za to, že ke zlomenině došlo úderem hokejkou.“

Zajímavé může být v tomto kontextu odůvodnění jednoho soudce, který rozhodl o uložení kratšího trestu odnětí svobody z toho důvodu, že pachatel musí mít prostor hradit oběti nemajetkovou újmu: „Soud nakonec z důvodu specifčnosti věci, kdy je zřejmé, že výkon nepodmíněného trestu ve sbíhající se trestní věci měl na obžalovaného patřičný vliv, přistoupil k ukládání trestu pouze mírně nad spodní hranicí zákonné sazby. Zohledňuje přitom zejména hlediska reparační, kdy je zřejmé, že obžalovaný musí hradit vysokou škodu z předchozí trestní věci a současně, že mu i v této trestní věci ukládá hradit nemajetkovou újmu ve výši 130.000 Kč.“

Zohlednění specifík partnerského násilí

V úvahách při ukládání alternativního trestu se při zhodnocení povahy a závažnosti soudy poměrně často zaměřují na následky způsobené oběti pachatelem, včetně těch psychických. Například: „Obžalovaný v podstatě zničil část života mladého člověka – poškozené, se kterou zplodil dítě, a která jej začátku jejich vztahu milovala natolik, že s ním ve velmi mladém věku odešla od svých rodičů a přerušila studium střední školy. Bití, výhrůžky a znásilnění ze strany osoby, která byla otcem jejího dítěte, a ke kterému alespoň zpočátku chovala kladné city, musela poškozená vnímat bolestivě nejen po fyzické stránce, ale i jako intenzivní bolest duševní.“

V šesti případech soud zmiňuje závažnější následky na psychickém zdraví oběti, ať už je nazývá rozvinutím syndromu týrané ženy, úzkostí či obecně psychickými potížemi. Pro zkoumané případy typické psychické následky shrňme citací z rozsudku: „U poškozené byly zjištěny mnohačetné symptomy typické pro oběti domácího násilí. (...) Prožila mnoho psychických traumat a nejspíše se u ní rozvinula porucha přizpůsobení na podkladě dlouhého neřešeného stresu, která se projevuje zvýšenými neurotickými problémy, depresemi a psychosomatickými obtížemi různého druhu. Uvažuje jako typická oběť domácího násilí, má snížené sebevědomí, nevěří si, má narušenou schopnost rozhodovat se samostatně, (..) je ostražitější k mužům, nedůvěřivá, propadá beznaději, uvažovala i o sebevraždě.“

Zajímavé může také být, že pouze ve dvou případech soud uložil zákaz styku s obětí s ohledem na její psychický stav. V některých případech soud reflektuje nejen psychickou újmu přímé oběti, ale i psychickou újmu dalších osob v domácnosti: „(Trestné činnosti) se dopouštěl v průběhu dlouhého časového období, přičemž tak činil před

dvěma nezletilými dětmi a musel nutně poškodit psychické zdraví nejen poškozené, ale i právě těchto dětí, které jsou v citlivém věku a potřebují, když už ne výrazný pozitivní vzor, pak alespoň obvyklé zacházení a klid na hry a učení. Obžalovaný jim však svým jednáním upřel právo na normální dětství a dost pravděpodobně je negativně poznamenal do budoucna.“

V jednom případě byly následky na oběti použity soudem ve smyslu polehčující okolnosti a přisuzování spoluviny oběti: *„...i v současnosti pachatel znovu denně navštěvuje poškozenou a je zřejmé, že jeho jednání na poškozené nezanechalo žádné trvalé následky. Při ukládání trestu bylo rovněž zohledněno to, co uváděla jedna ze svědkyň – a to, že z bytu pachatele bylo převážně slyšet křik ze strany oběti, je tedy zřejmé, že ta konflikty rovněž opakovaně provokovala.“*

Soudci přihlíželi také k obviňování oběti ze spáchaného násilí pachatelem, která je pro partnerské násilí také specifickým jevem. V analyzovaných rozhodnutích k tomuto jevu nedocházelo výjimečně. Pachatel typicky obviňuje oběť z chování, které jej k násilí provokovalo. Soud toto jednání zohledňuje například následovně: *„...obžalovaný neprojevil jakýkoliv sebekritický náhled, dělá ze sebe oběť spiknutí manželky a dcer.“* či *„... bagatelizace, hledání viny jinde, čímž je zvýšen stupeň nebezpečnosti.“*, případně: *“Samotná skutečnost, že se poškozená nepříliš věnovala domácnosti neopravňuje obžalovaného, aby se k poškozené choval takovýmto způsobem.“*

Zohledňovanou skutečností byla také ochrana oběti, především v kontextu ukládání podmíněného trestu s dohledem, avšak také jako odůvodnění trestu nepodmíněného. V jednom ze sledovaných případů soud ukládá nepodmíněný trest i proto, aby dal pachateli čas přehodnotit svůj záměr dál žít s poškozenými, tedy ukládá jej s ohledem na ochranu obětí: *„Tato doba (4 roky) je dostatečně dlouhá k tomu, aby se obžalovaný utordil ve své abstinenci (...) a přehodnotil svůj náhled na své jednání a soužití s poškozenými, když zejména v řízení o rozvodu manželství deklaroval nesouhlas s rozvodem a svůj zájem na obnovení soužití s poškozenými, přestože ty o to nestojí. Vedle funkce výchovné tak soud při ukládání akcentoval i jeho roli ochrannou a restriktivní.“*

V podobném duchu se nese i další rozhodnutí, kdy za hlavní účel nepodmíněného trestu soud zmiňuje potřebu dát oběti čas bez vlivu pachatele: *„Nicméně soud má za to, že hlavním účelem trestu v tomto případě je nejen potrestání pachatele, ale i dání možnosti poškozené, aby si své záležitosti do budoucna mohla upravit zcela jinak s vyloučením negativního vlivu obžalovaného, k čemuž by jí doba tří roků měla dozajista stačit (...).“*

Shrnutí

Na základě analýzy soudních rozhodnutí můžeme konstatovat, že odůvodnění druhu a výměry uložených trestů v České republice není automatickou praxí, a v mnoha případech nám není umožněno blíže prozkoumat okolnosti, které soud při řešení případů partnerského násilí bere v potaz. Tento poznatek však odpovídá také zjištěním z nedávného výzkumu soudních odůvodnění, který sledoval zohledňované

okolnosti pro všechny trestné činy dohromady (Tomšů & Drápal, 2019). Nemůžeme se tedy domnívat, že by toto bylo specifikem námi zkoumaného typu trestné činnosti.

V analýze vztahů (a regresním modelem) byly identifikovány některé faktory, u kterých byl prokázán signifikantní vztah s druhem uloženého trestu, které bylo zároveň možné dohledat v odůvodnění soudců. V trestněprávní rovině byl nalezen nejtěsnější vztah mezi trestní minulostí pachatele a uděleným nepodmíněným trestem (srov. Košatka, 2023). Obdobně silný vztah byl identifikován u souběhu více trestných činů. Také analýza odůvodnění prokázala, že nejčastěji zmiňovanými (přítěžujícími) okolnostmi, které vedou k uložení trestu odnětí svobody jsou právě tyto dvě okolnosti. K podobnému zjištění dospěly také jmenované zahraniční (Rauma, 1984; Ringland & Fitzgerald, 2010; Schmidt & Steury, 1989) a české (Tomšů & Drápal, 2019) studie. To však naznačuje, že soudy se při šetření trestných činů se znakem domácího násilí řídí stejnými obecnými pravidly, jako při ukládání trestů u ostatních trestných činů.

V souladu s uvedenými zahraničními studiemi a dalšími zkoumanými okolnostmi (např. Schmidt & Steury 1989) se na straně pachatele prokázal nejtěsnější vztah mezi nezaměstnaností a uvězněním. Také v odůvodnění lze spatřovat několik zmínek o vedení řádného života, které je spojováno mimo jiné s výkonem zaměstnání.

Blíže jsme také prozkoumávali, zda se v českých podmínkách osvědčují zmíněné zahraniční poznatky, dle kterých soudy ke specifickému charakteru domácího násilí příliš nepřihlíží (Epstein, 1999), případně přihlíží, ale v kontextu, který nemusí být vždy žádoucí. Zatímco jsme identifikovali několik příkladů, ze kterých lze usuzovat, že si soudce je specifické povahy domácího násilí vědom, nelze přehlédnout, že v mnoha případech docházelo k „nedohlédnutí“ povahy, dynamiky či specifických následků domácího násilí. Na naší analýze se také mimo jiné potvrdilo zohledňování konceptu rodinné zátěže, který představuje určitou problematickou kategorii při rozhodování soudu o druhu trestu a jeho výměře a v níž může být v kontextu domácího násilí spatřován významný genderový stereotyp. Jak vyplývá z tuzemských výzkumů (např. Buriánek et al., 2023), Česká republika se řadí mezi země, kde stále ve vyšší míře přetrvávají stereotypy ohledně domácího násilí přičemž naše zjištění dokládají, že se tento převládající trend může projevovat také v soudních rozhodnutích (srov. Havlíková & Šmídová, 2023).

Závěr a diskuse

V rámci závěrečné úvahy našeho zkoumání rozhodovacích procesů soudů v případech partnerského násilí se objevuje několik klíčových bodů.

Prvně, uznáváme, že soudy často stojí před nelehkým úkolem uložit pachateli partnerského násilí individualizovaný trest, který by v dané situaci zohledňoval specifickou povahu a závažnost tohoto jednání. I přes snahu soudů posuzovat každý případ individuálně na základě dostupných faktů a okolností, specifické aspekty tohoto druhu trestné činnosti jsou často nezmiňovány. Na základě našeho zkoumání

se ukazuje, že se jen v menší části případů objevují odkazy soudu na specifické okolnosti případu typické pro partnerské násilí. Lze tedy konstatovat, že k případům partnerského násilí je přístupováno stejně jako k ostatním trestným činům.

Epstein (1999) naznačuje, že neznalost specifik a dynamiky domácího násilí může vést k mírnějšímu zacházení s pachatelem. Tudíž, zdá se, že existuje prostor pro rozšíření vzdělání soudců v oblasti domácího násilí s cílem zvyšovat efektivitu soudních rozhodnutí. V návaznosti na tento bod, se naskýtá otázka specializace soudců jako potenciální odpovědi na tento problém. Popřípadě zda by alespoň povinné vzdělávání v této oblasti zvýšilo pravděpodobnost efektivnějšího rozhodování.

Jednou z nevyřešených otázek také je, jaký je vhodný trest pro pachatele partnerského násilí. Naše analýza ovšem neposkytuje jasnou odpověď na to, zda soudy trestají pachatele partnerského násilí mírně. V této souvislosti pouze hodnotíme okolnosti, které byly využity při odůvodňování výběru druhu a výměry trestu. Naším cílem (ani možností) tedy nebylo posuzovat vhodnost uloženého trestu, ale spíše nabídnout bližší pohled na to, jak se tyto okolnosti promítají do konečného rozhodnutí soudu.

Jedním z příkladů, které přicházejí v úvahu v souvislosti s ukládáním sankcí za partnerské násilí jsou terapeutické programy pro zvládnutí agrese, které soud může zvolit v rámci ukládaných přiměřených omezení a povinností. Domníváme se, že tyto programy by měly být preferovanou součástí alternativního trestu. V praxi ovšem sledujeme nedostatečnou dostupnost a nabídku resocializačních programů, intervencí a služeb (viz např. Paloušová et al., 2023), jejichž cílem je ošetřit individuální kriminogenní potřeby jednotlivých pachatelů a umožnit jim nastartovat a popřípadě i završit proces desistence.

Oblast trestání pachatelů partnerského násilí je v současnosti nedostatečně prozkoumaná a částečně izolovaná od ostatních systémových zásahů, které se uplatňují v případech partnerského násilí. Nedostatek integrace a pochopení mezi aktéry řešícími případy partnerského násilí komplikuje dosahování efektivních výsledků, zvláště vzhledem k potřebě multidisciplinárního přístupu pro tento komplexní problém. Efektivní řešení tedy vyžaduje nejen spolupráci mezi různými zainteresovanými stranami, ale také hlubší analýzu a zhodnocení současných metod trestání.

Limity

Analýza dat dostupných ze soudních spisů upozornila na některé vztahy mezi charakteristikami pachatele a řešeného případu. Pro zkoumání vybraných faktorů na větším vzorku pachatelů provádíme analýzu justičních statistik ministerstva spravedlnosti, a to pouze u pachatelů za trestný čin týrání v obou odstavcích bez souběhu, což nám umožní nabídnout robustnější analýzu a věrnější přehled o trestání

pachatelů násilí v partnerských vztazích. Představovaná studie však vychází z analýzy rozsudků se zaměřením na odůvodnění soudu, proto se této analýze věnujeme v komplexní studii (Přesličková et al., 2023) a v ostatních výstupech (např. Novopacká et al., 2023).

Pro vhodnější zasazení výsledků analýzy do širších souvislostí by bylo vhodné také srovnat případy domácího násilí s obdobnými násilnými trestnými činy (viz například Drápal, 2023), aby bylo možné přispět do diskuze o některými studii zmiňovaném shovívavějším zacházení soudů v případech DN.

V neposlední řadě je nutné přihlédnout ke komplikovanému zaznamenávání případů do justičních statistických listů, z nichž jsou statistická data generována. V justiční statistice je uveden znak domácího násilí v partnerském vztahu, nejen u trestného činu Týrání dle §199 tr. zák. (popř. dle § 198 tr. zák), jehož podíl tvoří zpravidla přibližně dvě třetiny celkové trestné činnosti s tímto znakem (viz Novopacká, 2023), ale také u řady dalších trestných činů. Znak domácího násilí je zde zaznamenáván podle návodů k vyplnění statistického listu, ty se ovšem často mění a zároveň je v nich znak domácího násilí vymezen způsobem, že do značné míry záleží na subjektivním posouzení zaznamenávajícího, jak předmětný znak vyhodnotí.

MARTINA NOVOPACKÁ je doktorandkou na Katedře sociologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a výzkumnou pracovnící v Institutu pro kriminologii a sociální prevenci. Ve svém výzkumu se zaměřuje především na problematiku domácího násilí, vězeňství a drogové kriminality. Je řešitelkou projektu ViolenceOFF.

HANA PŘESLIČKOVÁ je absolventkou Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Kromě tématu domácího násilí se zabývá, či v minulosti zabývala výzkumem v těchto oblastech: obchodování s lidmi, zabezpečovací detence, zaměstnávání osob s trestní minulostí. V současné době působí jako výzkumná pracovníce v Institutu pro kriminologii a sociální prevenci. Zároveň je hlavní řešitelkou a projektovou manažerkou projektu ViolenceOFF.

Literatura

- Albonetti, C. A. (1986). Criminality, prosecutorial screening, and uncertainty: Toward a theory of discretionary decision making in felony case processings. *Criminology*, 24(4), 623–644. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1986.tb01505.x>
- Anderson, K. L., Bryan, H., Martinez, A., & Huston, B. (2022). Examining the relationship between the lethality assessment/domestic violence high-risk team monitoring (LAP/DVHRT) program and prosecution outcomes. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(19–20), NP17616–NP17639. <https://doi.org/10.1177/088626052111028325>

- Babcock, J. C., & Steiner, R. (1999). The relationship between treatment, incarceration, and recidivism of battering: A program evaluation of Seattle's coordinated community response to domestic violence. *Journal of Family Psychology, 13*, 46–59. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.13.1.46>
- Becker, G. S. (1976). *The economic approach to human behavior*. University of Chicago press.
- Bell, M. E., Cattaneo, L. B., Goodman, L. A., & Dutton, M. A. (2013). Criminal case outcomes, incarceration, and subsequent intimate partner violence. *Journal of Family Violence, 28*(5), 489–502. <https://doi.org/10.1007/s10896-013-9515-z>
- Bentham, J. (1789). *An introduction to the principles of morals and legislation*. Lincoln's Inn, Esquire. T. Payne, and Son, at the Mews Gate.
- Bond, C. E. W., & Jeffries, S. (2014). Similar Punishment?: Comparing sentencing outcomes in domestic and non-domestic violence cases. *British Journal of Criminology, 54*(5), 849–872. <https://doi.org/10.1093/bjc/azu034>
- Buriánek, J., Podaná, Z., Krulichová, E., Novopacká, M., Malvotová, P., & Paloušová, V. (2023). *Násilí tváří v tvář: Zkoumání kalamitních podob partnerských vztahů*. Karolinum.
- Buzawa, E. S., & Buzawa, C. G. (2003). *Domestic Violence: The Criminal Justice Response* (3rd ed). Sage Publications.
- Buzawa, E. S., & Buzawa, C. G. (Ed.). (2017). *Global Responses to Domestic Violence*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-56721-1>
- Čírtková, L. (2014). *Viktimologie pro forenzní praxi*. Portál.
- Čírtková, L. (2020). *Domácí násilí*. Aleš Čeněk.
- Drápal, J. (2017). Vede větší užití trestních příkazů k ukládání méně nepodmíněných trestů odnětí svobody? *Jurisprudence, 2017*(5), 3–17.
- Drápal, J. (2022). Mohou soudy zohledňovat závažnost trestného činu při rozhodování o podmíněném odložení výkonu trestu odnětí svobody? *Státní zastupitelství, 6*, 9–20.
- Epstein, D. (1999). Effective intervention in domestic violence cases: Rethinking the roles of prosecutors, judges, and the court system. *Yale Journal of Law and Feminism, 11*(3), 3–50.
- Fernández-Montalvo, J., Echaury, J. A., Martinez, M., Azcarate, J. M., & Lopez-Goñi, J. J. (2015). Impact of a court-referred psychological treatment program for intimate partner batterer men with suspended sentences. *Violence and Victims, 30*(1), 3–15. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-13-00026>
- Gordon, J. A., & Moriarty, L. J. (2003). The effects of domestic violence batterer treatment on domestic violence recidivism: The Chesterfield county experience. *Criminal Justice and Behavior, 30*(1), 118–134. <https://doi.org/10.1177/0093854802239166>

- Gross, M., Cramer, E. P., Forte, J., Gordon, J. A., Kunkel, T., & Moriarty, L. J. (2000a). The impact of sentencing options on recidivism among domestic violence offenders: A case study. *American Journal of Criminal Justice*, 24(2), 301–312. <https://doi.org/10.1007/BF02887600>
- Hagemann-White, C. (2017). Responses to domestic violence in Germany in a European context. In E. S. Buzawa & C. G. Buzawa (Ed.), *Global Responses to Domestic Violence* (s. 87–105). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-56721-1_5
- Havlíková, P., & Šmídová, I. (2023). *Bagatelizace a nerovnosti: Analýza rozsudků sexuálního a domácího násilí*. profEM.
- Hirschel, D., & Hutchison, I. W. (2001). The relative effects of offense, offender, and victim variables on the decision to prosecute domestic violence cases. *Violence Against Women*, 7(1), 46–59. <https://doi.org/10.1177/10778010122182299>
- Johnson, M. P., & Ferraro, K. J. (2000). Research on domestic violence in the 1990s: Making distinctions. *Journal of Marriage and Family*, 62(4), 948–963. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.00948.x>
- Klein, A. R., & Crowe, A. (2008). Findings from an outcome examination of Rhode Island's specialized domestic violence probation supervision program: do specialized supervision programs of batterers reduce reabuse? *Violence Against Women*, 14(2), 226–246. <https://doi.org/10.1177/1077801207312633>
- Košatka, M. (2023). *The Role of Criminal History in Sentencing Theory and Practice*. Univerzita Karlova, právnická fakulta, Katedra trestního práva.
- Kramer, R. (2016). Differential Punishment of Similar Behaviour: Sentencing Assault Cases in a Specialized Family Violence Court and 'Regular Sentencing' Courts. *British Journal of Criminology*, 56(4), 689–708. <https://doi.org/10.1093/bjc/azv064>
- Levin, A., & Mills, L. G. (2003). Fighting for child custody when domestic violence is at issue: Survey of state laws. *Social Work*, 48(4), 463–470. <https://doi.org/10.1093/sw/48.4.463>
- Mirchandani, R. (2005). Mirchandani, R. (2005). What's so special about specialized courts? The state and social change in Salt Lake City's domestic violence court. *Law & Society Review*, 39(2), 379–418. <https://doi.org/10.1111/j.0023-9216.2005.00086.x>
- Murray, S. (2008). "Why doesn't she just leave?": Belonging, disruption and domestic violence. *Women's Studies International Forum*, 31(1), 65–72. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2007.11.008>
- Novopacká, M., Paloušová, V., & Přesličková, H. (2023). *Soudní rozhodnutí ve věcech domácího násilí: Co víme o pachatelích trestných činů se znakem domácího násilí? 2023(2)*.
- Nyklová, B., & Moree, D. (2021). *Násilí na ženách v souvislosti s Covid-19: Výzkumná zpráva*. Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.; Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy.

- Pence, E., & Paymar, M. (1993). *Education Groups for Men Who Batter: The Duluth Model*. Springer Pub. Co.
- Pinchevsky, G. M. (2017). Understanding decision-making in specialized domestic violence courts: can contemporary theoretical frameworks help guide these decisions? *Violence Against Women*, 23(6), 749–771. <https://doi.org/10.1177/1077801216648792>
- Presserová, P., Houžvová, M., Ježková, V., Šimková, N., Mezerová, A., Klézlová, D., Sochová, K., Peterková, I., Šmatová, K., Langrová, M., Uhlířová, M., & Lemfeldová, M. (2022). *Odškodňování obětí trestných činů v kontextu násilí na ženách: Poznatky z teorie i praxe a návrhy ke zlepšení* (1. vydání). proFem.
- Rauma, D. (1984). Going for the gold: Prosecutorial decision making in cases of wife assault. *Social Science Research*, 13(4), 321–351. [https://doi.org/10.1016/0049-089X\(84\)90008-5](https://doi.org/10.1016/0049-089X(84)90008-5)
- Rempel, M., Labriola, M., & Davis, R. C. (2008). Does judicial monitoring deter domestic violence recidivism?: Results of a Quasi-Experimental Comparison in the Bronx. *Violence Against Women*, 14(2), 185–207. <https://doi.org/10.1177/1077801207312535>
- Ringland, C., & Fitzgerald, J. (2010). Factors which influence the sentencing of domestic violence offenders. *Crime and Justice Statistics*, 48.
- Roubalová, M., Holas, J., Kostelníková, Z., & Pešková, M. (2019). *Oběti kriminality: Poznatky z viktimizační studie* (Vydání: první). Institut pro kriminologii a sociální prevenci.
- Sherman, L. W., & Berk, R. A. (1984). *Minneapolis Domestic Violence Experiment*.
- Schmidt, J. D., & Sherman, L. W. (1993). Does arrest deter domestic violence. *American Behavioral Scientist*, 36(5), 601–609. <https://doi.org/10.1177/0002764293036005005>
- Schmidt, J., & Steury, E. H. (1989a). Prosecutorial discretion in filing charges in domestic violence cases*. *Criminology*, 27(3), 487–510. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1989.tb01043.x>
- Stark, E., & Buzawa, E. S. (Ed.). (2009). *Violence against Women in Families and Relationships*. Praeger/ABC-CLIO.
- Steffensmeier, D., Ulmer, J., & Kramer, J. (1998). The interaction of race, gender, and age in criminal sentencing: The punishment cost of being young, black, and male. *Criminology*, 36(4), 763–798. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1998.tb01265.x>
- Tomšů, K., & Drápal, J. (2019). Odůvodnění trestů: Empirická studie rozhodnutí okresních soudů. *Státní zastupitelství*, 6(16), 9–21.
- Trevena, J., & Poynton, S. (2016). *Does a Prison Sentence Affect Future Domestic Violence Reoffending?*
- Ventura, L. A., & Davis, G. (2005). Domestic violence: Court case conviction and recidivism. *Violence Against Women*, 11(2), 255–277. <https://doi.org/10.1177/1077801204271722>

- Vilariño, M., Amado, B. G., Vázquez, M. J., & Arce, R. (2018). Psychological harm in women victims of intimate partner violence: Epidemiology and quantification of injury in mental health markers. *Psychosocial Intervention, 27*(3), 145–152. <https://doi.org/10.5093/pi2018a23>
- Winick, B. J. (2000). Applying the law therapeutically in domestic violence cases. *UMKC Law Review, 69*, 33.